

Nr 133

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, om sänkning av repartitions-
talet för den kommunala fastighetsskatten.

I proposition nr 186 till 1953 års riksdag föreslog departementschefen en sänkning av repartitionstalet för den kommunala fastighetsskatten från 5 till 4 %. Detta förslag karakteriserade han »som ett led i en successiv avveckling av garantiskattesystemet». I och med att departementschefens förslag godtogs av riksdagen utan att någon invändning gjordes mot departementschefens här berörda uttalande, torde det kunna konstateras, att allmän enighet numera råder om det berättigade i att fastighetsskatten helt avskaffas. Den uppfattningen att fastighetsskatten icke bör avvecklas i ett sammanhang utan först successivt har uppenbarligen sin grund i farhågor för att det kommunala skatteunderlaget på visst håll skulle kunna komma att undergå en förhållandevis alltför stark minskning. Beträffande sådana kommuner, där den väsentliga bebyggelsen består av villafastigheter, kan en sådan farhåga i någon mån vara berättigad. Det är nämligen otvivelaktigt så, att garantiskatten numera i stort sett innebär en betydande merbelastning i huvudsak endast för ägare av annan fastighet och i främsta rummet för villaägare. Principiellt är det givetvis föga tillfredsställande att konservera en särbeskattning huvudsakligen av den anledningen att den på vissa orter innebär en särskilt hög — och orättvis — merbelastning. Enligt vår uppfattning borde nämnda förhållande snarare leda till det resultatet, att en mycket snabb avveckling av fastighetsskatten borde komma till stånd. Med hänsyn till att den 1953 intagna principiella ståndpunkten dock betecknar ett enligt vår uppfattning väsentligt framsteg, är vi beredda att i nuvarande läge avstå från yrkande om fastighetsskattens *omedelbara* upphörande. Däremot finner vi det angeläget att avvecklingstakten påskyndas. Tiden borde, synes det oss, vara mogen för att i år ytterligare sänka repartitionstalet, nämligen från 4 till 3 %.

Det har i den allmänna diskussionen om fastighetsskatten på sina håll gjorts gällande, att denna skulle ha betydelse särskilt för Norrlands del. Bakgrunden till denna uppfattning är de betydande skogstillgångarna i Norrland liksom de till mycket höga värden upptagna kraftverken därstädes. Den nominella fastighetsskatt, som betalas av kraftverksbolagen och av skogsägarna, uppgår till stora belopp. Den missuppfattningen härskar på många håll, att en avveckling — helt eller delvis — av fastighetsskatten skulle i motsvarande grad minska vederbörande kommuns

skatteunderlag. Det kan därför förtjäna påpekas, att fastighetsskatten för de utbyggda kraftverken praktiskt taget hundra procentigt är ineffektiv. Den nominella minskningen av fastighetsskatteunderlaget respektive från och med 1956 års taxering av garantiskattebeloppet skulle följaktligen motsvaras av en exakt lika stor höjning av inkomstskatteunderlaget. Kraftverksföretags skatteunderlag skulle alltså totalt sett bli oförändrat. Vad gäller skogsägare och framför allt då skogsbolag gäller i stort sett samma sak. Utom i enstaka undantagsfall är skogsbolagens inkomster så stora att de täcker det s. k. procentavdraget. Icke heller här har man därför att räkna med någon effektiv garantiskatt. Tidigare skulle mot ett sådant påstående ha kunnat göras den invändningen, att skogsbolagen icke alla år gör avverkningar i varje kommun. I och med att numera ägare av jordbruksfastighet skall deklarerera samtliga fastigheter som är att hänföra till en och samma förvaltningsenhet i en gemensam deklaration, varvid den efter procentavdraget återstående inkomsten fördelas mellan kommunerna i förhållande till taxeringsvärdet, har risken för att en enskild kommun vid en avveckling av fastighetsskatten skulle mista någon mer betydande del av det skatteunderlag som härrör från skogsfastigheter i stort sett eliminerats.

En väsentlig förutsättning för att fastighetskommunerna icke skall bli lidande vid en avveckling av fastighetsskatten respektive en sänkning av repartitionstalet är att de nu gällande fördelningsreglerna i det fall då förvärvskälla, vari fastighet ingår, skall tagas till beskattning i mer än en kommun, vilka fördelningsregler uppbyggts med utgångspunkt från förekomsten av en fastighetsskatt efter ett repartitionstal av minst 5 %, icke blir ändrade. I motsatt fall kommer nämligen varje sänkning av repartitionstalet att innebära, att skatteunderlag överflyttas från fastighetskommunerna till de i rörelsen ingående kommuner, där fastighet icke finnes, respektive en överflyttning från kommuner där företaget har ett stort fastighetsbestånd till kommuner med ett mindre sådant. Redan den 1953 genomförda sänkningen av repartitionstalet innebar alltså i praktiken en ändrad fördelning av skatteunderlaget. Förhållandet togs på sin tid upp av kommunalskatteberedningen i dess år 1942 avgivna betänkande, del I (SOU 1942: 34). Med utgångspunkt från sitt förslag att garantiskatten skulle ersättas av en fristående objektsskatt förordade beredningen viss ändring av bestämmelserna i 58 § kommunalskattelagen med tillhörande anvisning just i syfte att bibehålla de tidigare fördelningsgrunderna beträffande skatteunderlaget. Det synes oss angeläget att de av kommunalskatteberedningen i detta sammanhang anförda synpunkterna uppmärksammas. För egen del har vi anpassat det nedan framlagda författningsförslaget med hänsyn härtill. Eftersom den genom 1953 års beslut åstadkomna ändringen i den faktiska fördelningen icke torde ha avsetts, går vårt förslag ut på ett återställande av de fördelningsregler som rådde vid

ett repartitionstal av 5 %. Endast i de undantagsfall då den inkomst som skall fördelas mellan kommunerna är lägre än 5 % av taxeringsvärdet kan därvid över huvud taget någon minskning av en fastighetskommuns skatteunderlag komma till stånd.

Under återopande av vad vi sålunda anfört hemställer vi,
att riksdagen måtte antaga följande

Förslag

till

*Lag om ändring av kommunalskattelagen den 28 september 1928
(nr 370).*

Häri genom förordnas, att 47 och 58 §§ kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 47, 58 och 60 §§ kommunalskattelagen skola erhålla följande ändrade lydelse.

47 §.

För fastighet, som året näst före taxeringsåret varit skattepliktig, beräknas garantibelopp till tre procent av fastighetens taxeringsvärde förstnämnda år. Garantibeloppet upptages — — — testamentariskt förordnande.

Vad som — — — hänsyn härtill.

(Se vidare anvisningarna.)

58 §.

Där inkomst av rörelse, efter ty i 57 § är sagt, skall tagas till beskattning i mera än en kommun, skall i fråga om inkomstens fördelning gälla följande. I kommun, där den skattskyldige tillhörig, i rörelsen använd skattepliktig fastighet är belägen, beskattas så stor del av inkomsten som motsvarar två procent av fastighetens för beskattningsåret gällande taxeringsvärde (fastighetsandel). Förslår ej inkomsten härtill och finnas flera sådana kommuner, skall inkomsten fördelas mellan dem i förhållande till de inom varje kommun belägna fastigheternas taxeringsvärde.

Vad efter avräkning av dylika fastighetsantal återstår av inkomsten beskattas i fråga om:

bankrörelse i — — — inom kommunen.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 47 §.

Till ledning — — — följande exempel.

1. Har rörelseidkare, som använder av honom ägd fastighet i rörelsen, gjort sådan omläggning av räkenskapsår att beskattningsåret kommit att omfatta 9 månader, beräknas garantibeloppet till $\frac{9}{12}$ av det belopp, som

motsvarar tre procent av fastighets taxeringsvärde. Har beskattningsåret — — — angivet belopp.

2. Har i fall, då beskattningsår sammanfaller med kalenderår, fastighet bytt ägare den 1 september beskattningsåret, beräknas garantibeloppet för den tidigare ägaren till $\frac{8}{12}$ och för den nye ägaren till $\frac{4}{12}$ av det belopp, som motsvarar tre procent av fastighets taxeringsvärde.

3. Har en rörelseidkare gjort sådan omläggning av räkenskapsår att det beskattningsår, som ligger till grund för 1958 års taxering, omfattar tiden 1 juli 1956—31 december 1957 samt har han för sin rörelse förvärvat en fastighet den 1 september 1956 och en annan fastighet den 1 april 1957, beräknas garantibeloppet vid nyssnämnda taxering för förstnämnda fastighet till $\frac{16}{12}$ och för sistnämnda fastighet till $\frac{9}{12}$ av vad som motsvarar tre procent av respektive fastigheters taxeringsvärden.

till 58 §.

1. Förhållandetal, enligt vilka den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten av *bankrörelse* fördelas till beskattning inom olika kommuner, uträknas för varje kontor på följande sätt. De belopp — — — kontorets förhållandetal.

2. Beträffande fördelning till beskattning inom flera kommuner av inkomst av *rörelse*, som avser att medelst ledning tillhandahålla *vatten, gas eller elektrisk kraft*, gäller, att — därest icke till rörelseidkare av annan levererats vatten, gas eller elektrisk kraft för distribution — den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten fördelas sålunda, att sedan den kommun, där huvudkontor funnits, tilldelats tio procent, tjugofem procent taxeras i kommun, där vatten-, gas- eller kraftverk varit beläget, sextiofem procent i kommun där förbrukning ägt rum. Om i — — — huvudkontoret funnits. Har till rörelseidkare av annan levererats vatten, gas eller elektrisk kraft till distribution, skall så stor andel av de på kommun, där vatten-, gas- eller kraftverk är beläget, belöpande tjugofem procent av den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten, som motsvarar den av rörelseidkaren mottagna leveransen av vatten, gas eller elektrisk kraft i förhållande till hela den av rörelseidkaren levererade mängden vatten, gas eller elektrisk kraft, taxeras i de kommuner, där förbrukning ägt rum, enligt förut angiven regel angående fördelning av den å förbrukningen belöpande delen av inkomsten. Har således en leverantör av elektrisk kraft själv producerat $\frac{2}{5}$ av den levererade kraften och av annan inköpt $\frac{3}{5}$, skall den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten fördelas sålunda, att tio procent taxeras i kommun, där huvudkontor funnits, tio procent ($\frac{2}{5}$ av 25 %) i kommun, där kraftverk varit beläget, och åttio procent ($\frac{3}{5}$ av 25 % + 65 %) i de kommuner, där förbrukning ägt rum.

Beträffande en distributionsförening som icke själv producerat någon elektrisk kraft skall den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten fördelas sålunda, att tio procent taxeras i kommun, där huvudkontor varit beläget, och nittio procent i de kommuner, där förbrukning ägt rum.

Vid taxering — — — dylikt ändamål.

Vad angår inkomst av *järnvägsdrift* skall vid fördelning till beskattning inom flera kommuner av den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten iakttagas följande:

Har driften — — — av banan.

4. De fördelningstal, efter vilka den efter fastighetsandelens avräknande återstående inkomsten av *kanaldrift* skall mellan vederbörande kommuner fördelas, fastställas efter den skattskyldiges hörande att lända till efterrättelse till dess annorlunda förordnas. Fördelningstalen erhållas — — — annorlunda förordnas.

till 60 §.

Till ledning — — — följande *exempel*.

1. En person — — — och C. Han äger en fastighet i envar av dessa församlingar; fastigheternas taxeringsvärden utgöra respektive 25 000 kronor, 50 000 kronor och 75 000 kronor.

Om den beskattningsbara inkomsten uppgår till 4 500 kronor, d. v. s. till belopp motsvarande summan av garantibeloppen för fastigheterna, skall den beskattningsbara inkomsten fördelas för församlingarna med 750 kronor, 1 500 kronor och 2 250 kronor. Uppgår den beskattningsbara inkomsten till exempelvis 3 000 kronor, skall denna fördelas med 500 kronor på A församling, 1 000 kronor på B församling och 1 500 kronor på C församling. Överstiger den — — — skall iakttagas.

2. En person — — — å municipalsamhället.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1956, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1956 års inkomsttaxering samt i fråga om eftertaxering för år 1956 eller tidigare år.

Stockholm den 25 januari 1955

Jarl Hjalmarson

Martin Skoglund

T. G. v. Seth

Ernst V. Staxäng

Elis Håstad

E. Birke

Erik Hagberg

Alarik Hagård

Einar Haeggblom